

2020-2021 URAP TÜRKİYE SIRALAMASI BASIN AÇIKLAMASI

URAP (University Ranking by Academic Performance) Araştırma Laboratuvarı; ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde 2009'da kurulmuştur. Kâr amacı gütmeyen bir kurum olan URAP, her yıl Türkiye ve dünya üniversite sıralamalarını toplumsal bir hizmet olarak yapmaktadır. URAP ekibinin tüm üyeleri, ODTÜ'deki diğer görevlerinin yanında sıralama çalışmalarını gönüllü olarak sürdürmektedir. URAP'ın üniversitelerimiz için geliştirdiği sıralama sisteminin temel hedefi, üniversitelerimizin akademik performanslarını diğer üniversitelerle karşılaştırabilmelerine yardımcı olmaktır. Üniversitelerimiz; URAP Türkiye, URAP dünya ve URAP bilim alanı sıralamalarını inceleyerek ülke içindeki ve dışındaki üniversitelere göre kendi konumlarını belirleyebilir. Bu yıl, üniversitelerimizin akademik performansını özetleyen URAP 2020-2021 Türkiye sıralamasında, Clarivate Analytics/InCites ile YÖK'ün yayımladığı veriler kullanılmıştır. URAP 2020-2021 Türkiye sıralama tablolarına <http://tr.urapcenter.org> adresinden

ulaşılabilecektir.

URAP Araştırma Laboratuvarı 2009 yılında; Türkiye ve dünya üniversitelerini akademik performanslarına göre sıralayabilmek için bilimsel üretkenliğin sayı ve kalitesini belirleyen göstergeler olan makale ve atıflara dayalı bir model geliştirmiştir. Bazı üniversite sıralamalarında kullanılan anketlerin ve üniversitelerden toplanmaya çalışılan verilerin güvenilir ve stabil bir sıralama sistemi oluşturamadığı konusundaki tartışmalar sürmektedir. Bu tür göstergeleri kullanan sıralama kurumlarının açıkladığı sıralamalarda, bazı üniversitelerin kısa sürede en üst sıralara yükseldiğı ve bir iki yıl sonra yüzlerce sıra geriye düştüğü gözlenmektedir. Bu nedenle URAP, sadece erişilebilir ve güvenilir kaynaklardan elde edilen, objektif verilerle sıralama yapmaktadır.

URAP ekibi olarak kuruluşumuzdan bu yana tüm raporlarımızda, üniversitelerimizin bilimsel yayınlarının sayı ve kalitesini artırarak dünyanın iyi üniversiteleri arasında yer alabileceklerini vurgulamaktayız. URAP Türkiye sıralaması gelişmekte olan üniversitelerimizin; makale, atıf, bilimsel doküman, doktora ve öğretim üyesi/öğrenci göstergelerinden aldıkları puanları en üst sıralardaki üniversitelerle karşılaştırabilme olanağı vermektedir. Bu bilgiler sayesinde gelişmekte olan üniversiteler; kendilerini daha hızlı geliştirip Türkiye ve dünya sıralamalarında yükselmek için hedeflerini belirleyebilirler.

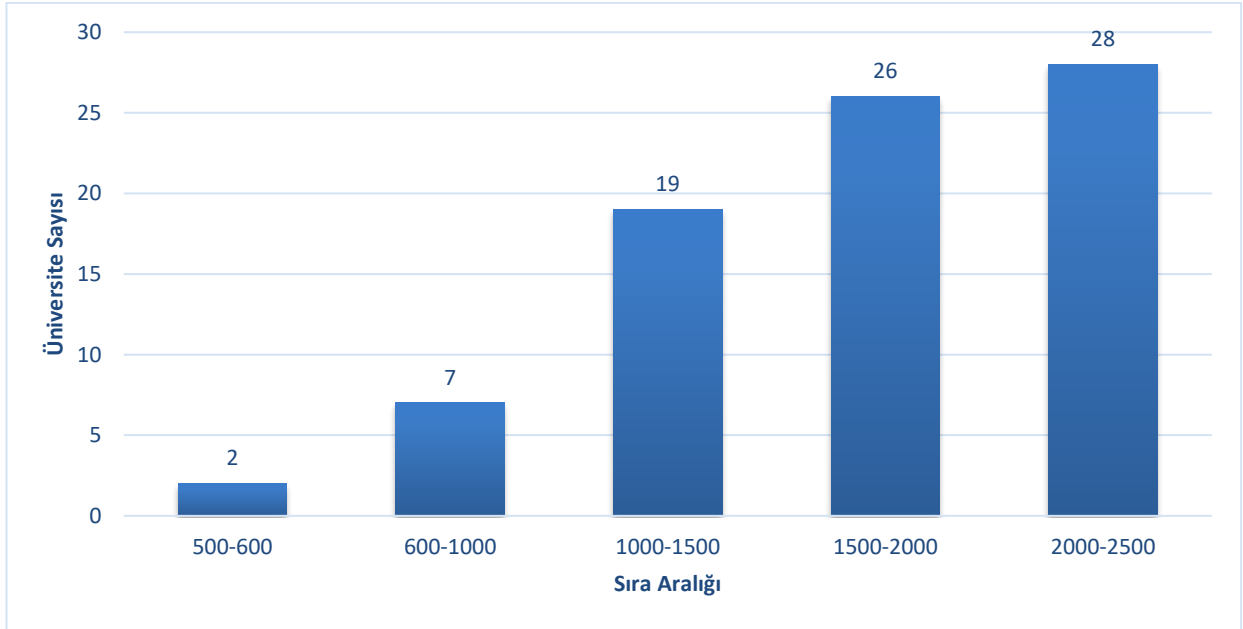
Bu yıl yaptığımız analizler, üniversitelerimizin dünyanın önde gelen üniversiteleri arasına girebilmek için yayın ve atıf sayılarını çok daha hızlı bir şekilde artırmaları gerektiğini göstermektedir. Bu nedenle, bu raporda sadece Türkiye sıralama sonuçları değıl üniversitelerimizin bir yıl önceki URAP dünya sıralamasındaki durumları da değıerlendirilmiştir.

Üniversitelerimizin Dünyadaki Durumu

Üniversitelerimizin çoğı ilk dünya sıralaması 2003'te ortaya çıktıktan sonra sıralamalarda yükselmek ve dünyanın en iyileri arasında yer alabilmek için planlama yapmakta, stratejileri belirlemektedir. Bazı üniversitelerimiz Türkiye sıralamasında oldukça iyi durumda görüldüğü halde dünya sıralamalarında çok gerilerde kalabilmektedir. Dünyanın önde gelen üniversitelerinin yayın ve atıf sayıları ile Türk üniversitelerinin yayın ve atıf sayıları karşılaştırıldığında aradaki farkın sanılandan çok daha yüksek olduğı görülmektedir. Diğer yandan Türk üniversiteleri; sadece URAP dünya sıralamasında değıl akademik performansa dayalı diğer dünya sıralamalarında da son yıllarda üst sıralara çıkamamaktadır. Bazı üniversitelerimiz ise geriye düşmeye devam etmektedir.

Bu sorunun bir nedeni Çin üniversitelerinin tüm bilim alanı sıralamalarında ve tüm dünya genel sıralamalarında aşırı bir hızla yükselmesidir. Çin üniversitelerinin yayın ve atıf sayılarının artış hızına yetişemeyen Türk üniversiteleri gibi gelişmekte olan ülkelerin üniversiteleri de sıralamalarda gerilere düşmektedir. Türk üniversitelerinin sıralamalarda yükselemeyişinin diğer nedeni ise etki değeri yüksek dergilerdeki (Q1, Q2 ve Q3) makale sayılarımızın yeterince artırılamayışı ve etki değeri en düşük dergilerdeki (Q4) makale sayılarımızın da azaltılamayışıdır.

Geçen yıl açıkladığımız URAP 2019-2020 dünya sıralamasında; ilk 500'e en yakın olan üniversitelerimizden Hacettepe: 534., İstanbul: 582., İTÜ: 698., ve ODTÜ: 706. sırada yer alırken toplamda 9 üniversitemiz ilk 1.000 içindeydi (Şekil 1).

Şekil 1: URAP 2019-2020 Dünya sıralamasında beş farklı sıra aralığında yer alan Türk üniversitelerinin sayıları

Üniversitelerimizin çoğu dünya sıralamalarına girebilmek ve dünyanın en iyi üniversitelerinin düzeyine yükselebilmek için yoğun çaba harcamaktadır. Bununla birlikte URAP dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen üniversitemizin olmaması, sıralamalarda yükselebilmek için üniversitelerimizin çabalarının yeterince etkili olmadığını göstermektedir. Bu olumsuzluğu giderebilmek için tüm üniversitelerimizin daha fazla çaba göstererek etki değeri yüksek dergilerdeki makale sayılarını hızla artırmaları gerekmektedir. Yukarıda belirtildiği gibi bunu en iyi başaran ülke Çin olmuştur. Çin'in URAP 2019-2020 dünya sıralamasında; ilk 100'de 12, ilk 500'de 69, ilk 2000'de 306 ve ilk 2500'de 389 üniversitesi yer almıştır.

Çin'in bu yükselişi; Çin Devlet Başkanı Jiang Zemin'in 4 Mayıs 1998'de Pekin Üniversitesi'nin 100'üncü kuruluş yılı kutlama törenindeki tarihi konuşmasıyla yakından ilgilidir. Devlet Başkanı J. Zemin o konuşmasında, dünyanın en iyi üniversiteleri arasında birkaç Çin üniversitesinin de yer alması gerektiğini belirterek bu konuda bir projenin başlatılması talimatını vermişti. Projeye 985 kod adı verilerek çalışmalar başlatıldı ve en başarılı 9 araştırma üniversitesi ek bütçe ve ek kadrolarla desteklenmek üzere seçildi. Bu dokuz üniversitenin araştırma bütçelerine önemli miktarda katkı yapılmaya ve yurt dışındaki üstün başarılı bazı akademisyenler bu üniversitelere davet edilmeye başlandı. O dönemde dünya üniversitelerini sıralayan hiçbir kurum olmadığı için önce dünyanın en iyi üniversitelerini belirlemek ve seçilen 9 üniversitenin dünyadaki durumunu görebilmek üzere bir komisyon kuruldu. Komisyonun çalışması 3 yıl sürdü ve seçilen 9 Çin üniversitesinin, o rapora göre dünyanın en iyi 300-500 üniversitesi arasında olduğu açıklandı. Bu çalışma geliştirilerek 2003'te Jiao Tong (ARWU) adı altında ilk dünya üniversite sıralamasına dönüştürüldü. Çin'in 1998'den bu yana desteklediği 9 üniversite her yıl kendilerini daha da geliştirdi ve 2003'ten bu yana tüm dünya sıralamalarında yükselmeye devam etti. Bu 9 üniversitenin tümü ilk 100'e girmeyi başardı. URAP 2013-2014 dünya sıralamasındaki durumları ile URAP 2019-2020 dünya sıralamasındaki durumları Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Çin'de 1998'de seçilen 9 araştırma üniversitesinin 2013-2014 ve 2019-2020 URAP dünya sıralamalarındaki durumu

Üniversite	2013-2014	2019-2020
Tsinghua University	64	12
Shanghai Jiao Tong Univ.	68	19
Zhejiang University	56	20
Peking University	51	21
Fudan University	93	58
U. of Sci. Tech. of China	136	59
Harbin Inst. of Tech.	191	73
Nanjing University	121	75
Xi'an Jiaotong Univ.	221	82

Tabloda görüleceği gibi 2001 yılında dünyada en iyi 300-500 üniversite arasında yer aldığı belirlenen 9 üniversite, sıralamalarda yükselerek ilk 100'de yer almıştır. Tsinghua Üniversitesi ise ilk 10'a girmeye aday olacak düzeye ulaşmıştır.

Çin'in başarılı olduğu araştırma üniversitelerine destek projesinin ardından Rusya 2012'de, ilk

100'e 2020 yılında 5 üniversite sokmayı hedefleyen 5-100 projesini başlattı. Hükümet 2013'te 15 araştırma üniversitesi belirledi ve ardından 2015'te sayı 21'e çıkartıldı. Ancak Rus üniversiteleri arasında URAP 2019-2020 dünya sıralamasında ilk 100'e girebilen olmadı. Tablo 2'de görüleceği gibi Rusya'nın ilk 100'e en yakın üniversitesi Lomonosov Moscow State Üniversitesi'dir. Rusya'nın ilk 500'de ise 3 üniversitesi vardır. Rusya 2020'de dünya genel sıralamalarında ilk 100'e 5 üniversite sokmanın mümkün olmadığını fark edince araştırma üniversitelerini, çok sayıda bilim alanında ilk 100'e girmeleri için yönlendirdi.

Tablo 2. Rusya'nın 5-100 projesindeki araştırma üniversitelerinden URAP 2019-2020 dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen 3 üniversitenin 2013-2014 sıralamasındaki durumu

Üniversite	2013-2014	2019-2020
Lomonosov Moscow State Univ.	140	209
Saint Petersburg State University	543	453
Novosibirsk State University	732	463

Üniversitelerimizin temel hedefi sadece sıralamalarda yükselmek olmamalıdır. Üniversitelerimiz, yaptıkları bazı araştırmaların sonucunda ülkemiz için gelişmiş ülkelerde olduğu gibi yüksek teknoloji ürünleri geliştirmeyi de hedeflemelidir. Araştırma ağırlıklı üniversitelerimizin geliştireceği yüksek teknoloji ürünlerinin ihraç edilmesi, ülkemizin kalkınmasını ve en gelişmiş ülkeler arasına girmesini hızlandıracaktır.

Üniversitelerimizin bilimsel makale sayısı 2010'dan bu yana az da olsa artmaktadır. Ancak, yıllardır etki değeri yüksek dergilerdeki makalelerimizin sayısı artmadığı gibi etki değeri düşük dergilerdeki makalelerin sayısı da azalmamıştır. Bu sorun nedeniyle ilk 500'deki ve ilk 1.000'deki üniversitelerimizin sayısı giderek azalmaktadır. URAP'ın 2010-2020 döneminde yaptığı dünya sıralamalarına girebilen üniversitelerimizin toplam sayısı sürekli arttığı halde ilk 500'e ve ilk 1.000'e girenlerin sayısındaki azalma eğilimi aşağıda özetlenmiştir.

1. URAP 2010-2011 dünya sıralamasında ilk 500' de 3 üniversitemiz (Hacettepe, İstanbul ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1.000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
2. URAP 2011-2012 dünya sıralamasında ilk 500' de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ankara, Ege ve ODTÜ) ve ilk 1.000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
3. URAP 2012-2013 dünya sıralamasında ilk 500'de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ege, ODTÜ ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1.000'de yine 20 üniversitemiz yer almıştır.

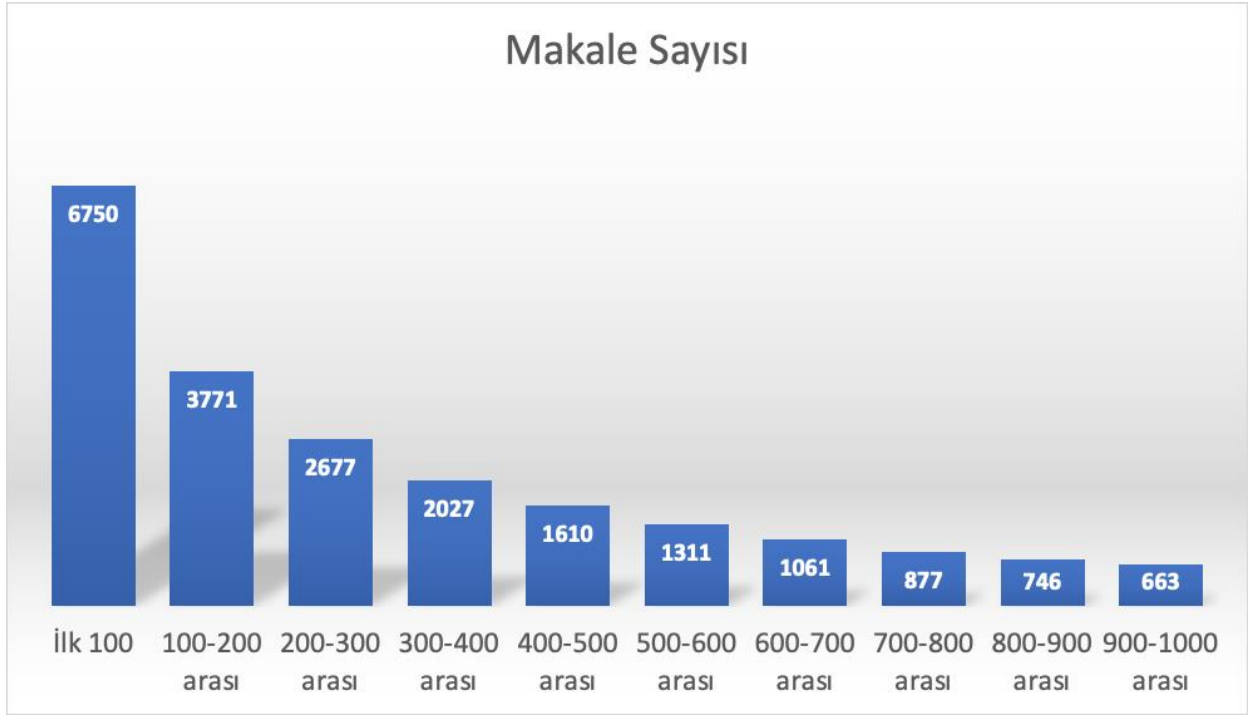
4. URAP 2013-2014 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (İstanbul, Hacettepe, ODTÜ ve Ege üniversiteleri) ve ilk 1.000'deki sayı ise 19'a düşmüştür.
5. URAP 2014-2015 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (ODTÜ, Ege, İTÜ ve İstanbul üniversiteleri) ve ilk 1.000'deki sayı ise 18'e düşmüştür.
6. URAP 2015-2016 dünya sıralamasında ilk 500'e 2 üniversitemiz girebilmiştir (ODTÜ ve İstanbul üniversitesi) ve ilk 1.000'deki sayı yine 18'dir.
7. URAP 2016-2017 dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 16'ya inmiştir.
8. URAP 2017-2018 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 15'e inmiştir.
9. URAP 2018-2019 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 13'e inmiştir.
10. URAP 2019-2020 dünya sıralamasında ise ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur ve ilk 1.000'deki sayı da 9'a inmiştir.

URAP sıralama sisteminde ve akademik performansa dayalı diğer dünya sıralamalarında ilerlemeyi hedefleyen üniversitelerin, akademik faaliyet çıktılarının geliştirilmesine yönelik stratejilerin oluşturulmasına destek olabilecek sayısal değerlendirmeler aşağıda verilmektedir.

Ölçülebilir akademik performansın temel göstergeleri makale sayısı ve atıf sayısıdır. Bu iki gösterge, üniversitelerin sıralamalarda yükselmek için zaman içinde geliştirmesi gereken çıktılardır. Aşağıdaki bölümler, bu göstergelerin Türk üniversiteleri ve dünyanın önde gelen üniversiteleri arasındaki büyük farkı göstermektedir.

Makale Sayısı

URAP sıralamalarında makale sayısı, üniversite bünyesindeki araştırmacıların belirli bir yılda Q1, Q2 ve Q3 sınıfı dergilerde yaptığı yayınların toplam sayısıdır. URAP 2019-2020 dünya sıralamasındaki ilk 1.000 üniversite 100'lük dilimlere ayrıldığında ortaya çıkan ortalama makale sayıları yaklaşık ortalama değerler olarak Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. URAP 2019-2020 Dünya sıralamasında ilk 1.000'deki üniversitelerin 2019'da çıkardığı ortalama makale sayıları (Q, Q2 ve Q3 toplamı).

URAP sıralamasında 9 üniversitemiz 500-1.000 aralığında yer almaktadır. Bu üniversitelerin 2019 yılında çıkardığı ortalama makale sayısı 840 civarındadır (Q1, Q2 ve Q3 toplamı). Bu dokuz üniversite içinde ilk 500'e en yakın olan üniversitemizin (Hacettepe Üniversitesi) makale sayısı dünya ortalaması ile uyumlu olup Şekil 2'de gösterilen 1300 makalelik dilime yakındır. Bu dilimde yer alan bir üniversitenin makale sayısını iki katına çıkarması durumunda girebileceği dilim 200-300 arasındadır. Aynı üniversitenin 100-200 dilimine girmesi için makale sayısını daha da fazla artırması gerekmektedir. Tablo 3'te sıralamada belli bir aralıkta olan bir üniversitenin makale sayısını kaç kat artırması gerektiği aynı rengin takip edildiği basamaklarla gösterilmektedir. Örneğin 900-1.000 aralığında olan bir üniversitenin ilk 100'e girebilmesi için yayın sayısını 17,8 kat artırması gerekmektedir.

Tablo 3. URAP 2019-2020 dünya sıralamasında ilk 1.000'deki üniversitelerin bir üst seviyeye çıkması için 2019'da çıkardığı makale sayılarını (Q1, Q2 ve Q3 toplamı) kaç kat artırmalarını gösteren sıralama matrisi.

											17.8
										8.9	14.8
									5.7	7.3	12.1
							4.2	4.7	6.0	9.8	
					3.0	3.5	3.8	4.9	7.5		
				2.4	2.5	2.8	3.1	3.7	5.9		
			1.8	2.0	2.0	2.3	2.4	2.9	4.3		
		1.5	1.5	1.6	1.6	1.7	1.9	2.1	3.2		
	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3	1.4	1.4	1.6	2.0		
1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
900-1000	800-900	700-800	600-700	500-600	400-500	300-400	200-300	100-200	ilk 100		

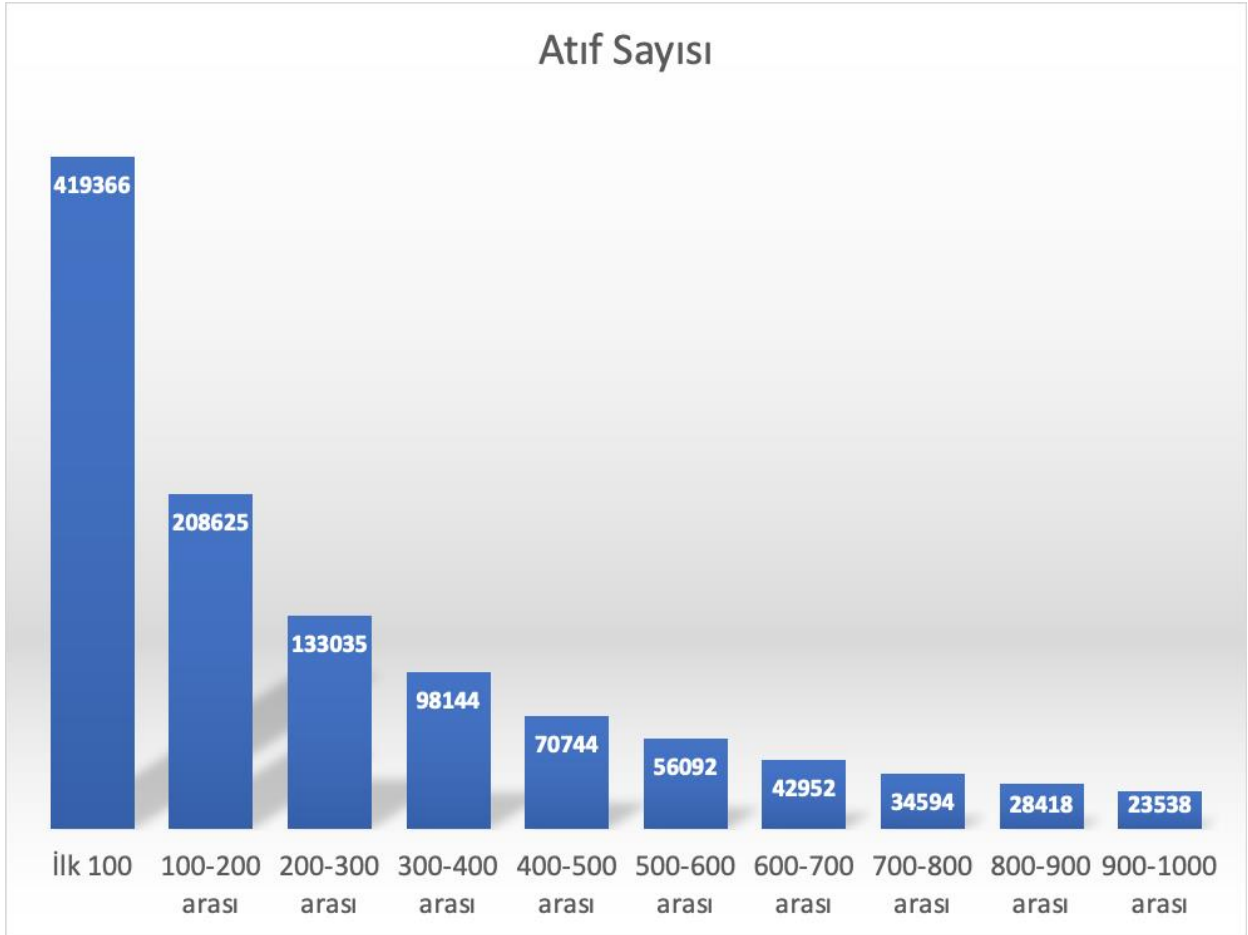
Makale sayısı, üniversitedeki araştırmacı sayısına bağlı olduğu gibi üniversite dışındaki araştırmacılarla yapılan iş birliği ile de ilişkilidir. Makale sayısını artırmaya yönelik yöntemler arasında aşağıdaki olanaklar değerlendirilebilir.

- Araştırmacı başına düşen makale sayısının genellikle 1 ve altında olduğu üniversitelerimizde bu oranların hedeflenen dilime göre katlanarak artırılmasının sağlanması.
- Yurtdışından kaliteli akademisyen transferi yoluyla yüksek atıf alan makalelerin sayısının artırılması.
- Uluslararası iş birliğinin teşvik edilerek ortak yazarlı makale sayısının ve buna bağlı olarak atıf sayısının artırılması

Atıf Sayısı

URAP sıralamalarında atıf sayısı, üniversite bünyesindeki araştırmacılar tarafından yayınlanan makalelerin son beş yılda aldığı toplam atıf sayısıdır. URAP 2019-2020 dünya sıralamasındaki ilk 1.000 üniversite 100'lük dilimlere ayrıldığında ortaya çıkan ortalama atıf sayıları Şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 3. URAP 2019-2020 dünya sıralamasında ilk 1.000'deki üniversitelerin 2015-2019 dönemindeki 5 yılda aldığı toplam atıf sayılarının ortalaması.

2019-2020 URAP dünya sıralamasında 500-1.000 aralığında yer alan 9 üniversitemizin durumu incelendiğinde yayın sayısına benzer bir durumun ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu üniversitelerimizin atıf sayılarının ortalaması 33.966 olup en yüksek atıf sayısına sahip üniversitemiz (Hacettepe Üniversitesi) atıf sayısı açısından 400-500'lük dilime yakın görünmektedir.

Bu verilere göre; mevcut durumda 700-800'lük dilimde olan bir üniversitenin 400-500 dilimine yükselmesi için atıf sayısını iki katına, 200-300'lük dilime yükselmesi için 3-4 katına, ilk yüze girebilmesi için ise atıf sayısı 10-12 katına yükseltmesi gerekmektedir.

Atıf sayısı; makale sayısından farklı olarak, yapılan çalışmanın kalitesine bağlıdır. Atıf sayısının artması araştırmacıların kendileri tarafından değil çalışmalarının yer aldığı bilimsel çevre tarafından takdir edilmesi ile mümkündür. Bunu sağlamak için de aşağıdaki olanaklar değerlendirilebilir.

- Araştırmacıların, yaptıkları çalışmaları ilgili bilimsel çevrelerde tanıtılabileceği zeminlerin oluşturulması için konferans ve çalıştaylara gönderilerek yapılan çalışmaların tanıtılmasının teşvik edilmesi.
- Araştırmacıların, yayın çıktılarına daha kolay erişiminin sağlanabilmesi için, yayın yapılan yüksek nitelikli dergilerde açık erişim opsiyonunun desteklenmesi ve yayına global erişim olanağının artırılması.
- Yayın paradigması olarak açık erişimi benimsemiş, kaliteli dergilere yapılacak yayınların teşvik edilerek araştırmanın görünürlüğünün artırılması.

Sonuç

Bu raporda; URAP 2019-2020 dünya sıralamasında ilk 1.000’de yer alan niversiteler makale sayısı ve atıf sayıları açısından 100’lk dilimlere bölünerek incelenmiştir. Bu dilimlerde yer alan Türk niversitelerinin st dilimlere yükselebilmek için belirlemesi gereken hedefler sayısal olarak gösterilmiş ve bu hedeflere ulaşabilmek için bazı öneriler sunulmuştur.

Yayın sayısı ve atıf sayısı bağımsız iki gösterge olsa da atıf sayısı yükselmeden artan yayın sayısının etkisi sınırlı olmaktadır. Özellikle uluslararası iş birliği yoluyla gerçekleştirilen araştırmaların hem yayın hem atıf sayısında artış sağlayacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

2020-2021 URAP Türkiye sıralamasında Hacettepe niversitesi ilk sırada yer almış ve Hacettepe’yi; ODTÜ, İTÜ, İstanbul ve Koç niversiteleri izlemiştir. Türkiye sıralamasında ilk 20 niversitemizin durumu incelendiğinde Gazi niversitesi, son yıllarda ilerleyerek 6. sıraya yükselmiştir. Gebze Teknik niversitesi de son dönemde ilerleme göstererek 8. sıraya yükselmiştir.

Günümüzde bazı laboratuvarlar; özellikle enerji fiziği, tıp ve biyokimya alanlarında 1.000’den fazla yazarlı makaleler yayınlamaktadır. Örneğin, fizik alanındaki bir makalenin yazar sayısı 5.154’tür. Bu alışmalar, yayın sayısı ve atıf sayısını temel alan sıralama sistemleri açısından niversiteler arasında eşitsizliğe neden olduğu için sıralamalarda değerlendirme dışı bırakılmaktadır. Bu tür makaleler bazı sıralama kurumları tarafından yazar sayısına göre puanlandırılarak değerlendirilmektedir. URAP sıralamalarında da 1.000’den fazla yazarlı makaleler değerlendirme dışında bırakılmaktadır.

Üniversitelerimizin sıralamalarda ykselememesinin nedenlerinden birisi etki değerini düşük dergilerde yapılan yayınlardır. Bu nedenle URAP, sıralamalarında Q4 grubundaki (etki değerini en

düşük %25'lik dilimdeki) makaleleri değerlendirme dışında bırakmaktadır. Üniversitelerimizin Türkiye sıralamalarında üst sıralara yükselmek için gösterdiği çabalar dünya sıralamalarında da yükselmelerine yardımcı olacaktır. Henüz dünya sıralamalarında yer alamayan üniversitelerimizin, Türkiye sıralamalarını inceleyerek dünya sıralamalarına giren üniversitelerimizin makale ve atıf puanlarıyla kendi puanlarını karşılaştırmaları yararlı olacaktır. Bu tür karşılaştırmalar sonucunda makale ve atıf sayılarını hangi düzeye çıkarmaları gerektiğini görebileceklerdir.

Türk üniversitelerinin çoğu, son yıllarda sadece URAP dünya sıralamasında değil tüm dünya sıralamalarında geriye düşmektedir. Bu düşüşün temel nedenlerinden biri etki değeri en yüksek dergilerdeki makale sayılarının yeterince hızlı şekilde artırılamayışıdır. Etki değeri çok düşük dergilerde makale yazan akademisyenlerin, bu tür dergilere makale göndermemesi kendi üniversitelerinin sıralamalarda gerilemesini durduracaktır. Atıf alamayan makaleler azaldıkça ilgili üniversitenin makale başına düşen atıf sayısı artacağı için makale başına düşen atıf sayısını artıran üniversitelerin sıralamalarda ilerleme şansı artacaktır.

Türk üniversitelerinin Q1 grubunda yer alan dergilerdeki makale sayısı dünya ortalamasının çok altındadır. Dünyada 1980-2019 yılları arasında çıkan makalelerin %43,04'ü etki değerine göre ilk %25'lik dilimdeki (Q1) dergilerde yer almaktadır. Türkiye kaynaklı makalelerin ise sadece %20,99'u yani dünya ortalamasının yarısından azı ilk %25'lik dilimdeki (Q1) dergilerde yer almaktadır. Dünyada yapılan yayınların sadece %14,14'ü etki değeri en düşük olan %25'lik dilime (Q4) girmektedir. Türkiye kaynaklı yayınların ise etki değeri en düşük olan %25'lik dilimde (Q4) yer alan makalelerinin oranı %32,06 civarındadır. Ülkemizde en düşük etki değerine sahip dergilerdeki makale sayımız dünya ortalamasının yaklaşık 2,5 katıdır (Tablo 4). Bu durum üniversitelerimizin sıralamalarda ilerlemesini engellemeye devam etmektedir.

Tablo 4. Dünyada ve Türkiye’de son 5 yılda yayımlanan makalelerin; yer aldığı dergilerin etki değerine göre %25’lik dilimlere dağılımı

Yıl	Türkiye Ortalaması				Dünya Ortalaması			
	Q1 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q2 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q3 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q4 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q1 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q2 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q3 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi	Q4 Grubu dergilerdeki makalelerin yüzdesi
1980-2019	20.99	22.13	24.83	32.06	43.04	25.59	17.23	14.14
2015	19.94	21.31	22.94	35.80	42.90	26.14	17.20	13.77
2016	21.12	21.13	25.05	32.70	42.98	26.53	16.75	13.74
2017	21.20	19.91	24.95	33.93	42.75	26.77	16.86	13.62
2018	21.59	20.75	25.14	32.53	41.93	27.52	17.63	12.92
2019	21.37	22.22	24.26	32.15	41.27	28.82	17.57	12.34

URAP Türkiye sıralamasında bu yıl, ilk 20’de yer alan üniversitelerin durumu geçmiş yılların sonuçlarıyla birlikte Tablo 5’te verilmektedir. Türkiye kaynaklı bilimsel makaleler arasında atıf alanların oranı da uzun süredir dünya ortalamasının altındadır. Bu durum üniversitelerimizin dünya sıralamalarında gerilemesini hızlandırmaktadır. URAP 2020-2021 Türkiye sıralamasında ilk 20’ye giren üniversitelerin durumları Tablo 5’te verilmektedir.

Tablo 5. URAP 2020-2021 Türkiye sıralamasında ilk 20’ye giren üniversitelerin geçmiş yıllardaki durumlarının karşılaştırılması

Üniversiteler	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HACETTEPE Ü.	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1
ORTA DOĞU TEKNİK Ü.	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2
İSTANBUL TEKNİK Ü.	6	8	5	4	4	6	8	3	4	3	3
İSTANBUL Ü.	4	3	7	3	3	3	3	4	3	4	4
KOÇ Ü.	12	23	13	13	13	11	10	11	6	5	5
GAZİ Ü.	8	5	11	8	10	9	7	9	8	11	6
ANKARA Ü.	3	4	3	6	6	5	4	6	5	6	7
GEBZE TEKNİK Ü.	7	7	8	9	9	7	5	7	11	10	8
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT Ü.	9	11	10	11	8	4	6	5	7	9	9
EGE Ü.	5	6	4	5	5	8	9	8	9	8	10
BOĞAZİÇİ Ü.	10	13	6	7	7	12	14	10	10	7	11
SABANCI Ü.	11	14	12	10	11	10	11	12	12	13	12
YILDIZ TEKNİK Ü.	32	29	33	30	22	14	18	15	14	12	13
ATATÜRK Ü.	14	9	15	15	19	13	12	14	15	15	14
MARMARA Ü.	19	26	19	24	21	17	16	20	17	18	15
İSTANBUL Ü.-CERRAHPAŞA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
DOKUZ EYLÜL Ü.	17	15	23	29	26	19	17	19	19	19	17
ERCİYES Ü.	16	10	14	18	18	15	13	13	16	17	18

SELÇUK Ü.	24	21	22	14	14	18	15	18	20	20	19
KARADENİZ TEKNİK Ü.	27	27	26	31	31	20	21	22	22	23	20

Tablo 6'da URAP'ın geçen yıl açıkladığı dünya sıralamasındaki durumları verilmektedir. Tablo 6'da görüleceği gibi Hacettepe, İstanbul, İTÜ, ODTÜ, Ankara ve Ege üniversiteleri 2010-2015 yılları arasında URAP dünya sıralamalarında ilk 500'e girebilen üniversitelerimizdi. Ancak 2016'dan bu yana ilk 500'e girebilen üniversitemiz kalmamıştır.

Tablo 6. URAP 2020-2021 Türkiye sıralamasında ilk 20'ye giren üniversitelerimizin 2010-2019 döneminde URAP dünya sıralamalarında yıllara göre dünyadaki durumları

Üniversiteler	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
HACETTEPE Ü.	399	400	429	458	525	543	546	543	527	534
İSTANBUL Ü.	415	383	421	417	489	487	515	540	579	582
İSTANBUL TEKNİK Ü.	629	633	617	589	488	508	552	559	619	698
ORTA DOĞU TEKNİK Ü.	516	495	489	474	433	467	528	532	620	706
ANKARA Ü.	488	464	491	510	535	554	618	652	687	787
EGE Ü.	512	486	473	486	487	546	600	653	746	842
GAZİ Ü.	536	501	522	519	532	559	648	669	776	884
İ. D. BİLKENT Ü.	780	856	810	818	860	847	865	840	852	894
DOKUZ EYLÜL Ü.	713	735	863	891	991	998	889	921	962	998
BOĞAZIÇI Ü.	826	891	802	734	575	612	671	699	809	1019
ERCİYES Ü.	868	731	729	879	791	854	830	878	948	1028
ATATÜRK Ü.	933	715	951	959	1024	1044	963	947	1016	1036
KOÇ Ü.	1182	1114	1233	1222	1162	1066	998	1044	1088	1040
YILDIZ TEKNİK Ü.	1142	1123	1124	1116	987	966	929	923	868	1064
MARMARA Ü.	790	808	837	837	982	986	895	943	946	1070
SELÇUK Ü.	966	916	962	960	978	981	902	980	1084	1146
KARADENİZ TEKNİK Ü.	-	878	990	1031	1104	1130	1102	1135	1135	1153
SABANCI Ü.	1284	1146	1266	1242	1192	1232	1250	1247	1331	1402
GEBZE TEKNİK Ü.	1281	1237	1321	1404	1347	1362	1423	1367	1439	1525
İSTANBUL Ü.-CERRAHPAŞA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Türk üniversiteleri son yıllarda sadece URAP dünya sıralamasında değil diğer kurumların dünya sıralamalarında da gerilemektedir. Çok sayıda üniversitemizdeki yöneticiler, üniversitelerinin dünya ve Türkiye sıralamalarında yükselmesini sağlamak için çaba harcamaktadır. Diğer ülkelerde, bu tür çabaların karşılıksız kalmadığını gösteren iyi örnekler vardır. Örneğin; Çin ve Singapur'daki bazı üniversiteler, 10 yıl önce dünya sıralamalarında gerilerde olduğu halde etki değeri yüksek dergilere yönelerek ilk 100'e girmeyi başarmıştır. Çin'in 2019-2020 URAP dünya sıralamasında ilk 100'de 12 üniversitesi bulunmaktadır. Nüfusu 5,6 milyon olan Singapur'da

toplam olarak 6 üniversite vardır. Ülke ve üniversite yöneticileriyle akademisyenlerin ortak çabaları sonucunda bu ülkenin bir üniversitesi (National University of Singapore) URAP 2019-2020 dünya sıralamasında dünya 28'incisi ve diğeri (Nanyang Technological University) dünya 49'uncusu olarak ilk 50'ye girmeyi başarmış ve diğere ülkelere iyi bir örnek oluşturmuştur.

Başta Çin olmak üzere bazı ülkeler, devlet politikası olarak Ar-Ge bütçesini ve araştırma üniversitelerine verilen bütçe ve kadro desteklerini sürekli artırmaktadır. Bu tür politikalar sayesinde, son yıllarda Çin ve Avustralya üniversiteleri; dünya sıralamalarında hızla yükselmiştir. Çin'deki kadar Ar-Ge'ye destek vermeyen; ABD, İngiltere, Almanya, İtalya ve Fransa başta olmak üzere çok sayıda ülkenin üniversiteleri dünya sıralamalarında gerilere düşmüştür.

Çin, Singapur, Güney Kore ve Avustralya gibi bazı ülkelerdeki üniversiteler, dünyadaki makale ve atıf sayılarının ortalama artış hızının üstündeki hızlarda makale ve atıf sayılarını artırarak sıralamalarda yükselmektedir. Üniversitelerimizin sıralamalarda yükselebilmesi için dünya ortalamasının çok üstünde bir hızla yayınlarının sayı ve kalitesini artırmak için çaba sarf etmesi gerekmektedir.

Çin, milli gelirden araştırma ve geliştirmeye (Ar-Ge) ayırdığı bütçeyi 2018'de 553,4 milyar dolara çıkartarak dünyada Ar-Ge'ye en fazla kaynak ayıran ülke oldu. Çin, araştırma üniversiteleri ile teknoparkların ortak çalışmaları sonucunda üretilen yüksek teknoloji ürünlerini ihraç ederek ülkenin milli gelirini 3-4 trilyon dolardan 14,3 trilyon dolara çıkarmayı başardı (2019).

URAP Türkiye sıralamasında, yükseköğretimdeki farklılıklar göz önüne alınarak; devlet-vakıf, tıp fakültesi olan-olmayan, 2000 yılı öncesi-sonrası kurulan üniversitelerimiz kendi grupları içinde ayrıca sıralanmıştır. Bu yıl URAP 2020-2021 Türkiye sıralamasında 166 üniversite yer almıştır. Üniversitelerin 110'u devlet, 56'sı vakıf üniversitesidir. Sıralamada yer alan 166 üniversitede görev yapan öğretim üyesi sayısı 82.305, öğrenim gören öğrenci sayısı ise 2.294.108'dir. Sıralamada yer alan üniversitelerimiz tarafından etki değeri yüksek dergilerde (Q1, Q2, Q3) yayımlanan toplam makale sayısı 31.271'dir. Bu makalelerin %84'ü devlet üniversiteleri tarafından yayımlanmıştır. Sıralamada yer alan üniversitelerin son beş yılda aldığı toplam 1.290.687 atıfın %85'i devlet üniversitelerine aittir. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı devlet üniversitelerinde ortalama 26,71 iken, vakıf üniversitelerinde 32,30'dur.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarı'nda yürütölen bu çalışmamız Teknik Kurul ve Danışma Kurulunun

ortak ürünüdür.

Teknik Kurulumuzda görev yapan Prof. Dr. Nazife Baykal, Prof. Dr. Canan Çilingir, Prof. Dr. Ayşen Akkaya, Doç. Dr. Cengiz Acartürk, Dr. Öğr. Üyesi Murat Perit Çakır, Ali Kantar, Murat Koçak, Oğuzhan Alaşehir, Buket Aran, Fatih Ömrüuzun, İlker Koç, Çağatay Taşcı, Ece Çağlayan, Berna Tuncer, Melike Çağlayan'a, Enformatik Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Deniz Zeyrek Bozşahin'e ve Danışma Kurulumuzda yer alan Prof. Dr. Nusret Aras, Prof. Dr. Engin Ataç, Prof. Dr. Ülkü Bayındır ve Prof. Dr. Attila Aşkar'a teşekkür ederiz.

URAP 2020-2021 Türkiye sıralamasının ülkemizdeki yükseköğretim kurumları, akademisyenler ve öğrencilerimiz için yararlı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Ural Akbulut
URAP Koordinatörü